

UCHWAŁA NR XXIX/170/2017
Rady Gminy Dzikowiec
z dnia 22 lutego 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dzikowiec na lata 2017-2022

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.), art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 1390) oraz art. 17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2016r. poz.930 z późn. zmian.) **Rada Gminy Dzikowiec**

uchwała co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dzikowiec na lata 2017-2022 w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dzikowiec .

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Edward Klecha

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE DZIKOWIEC
NA LATA 2017-2022**

1. Podstawa prawna.

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U.2015.poz.1390).
- 2) Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2010. poz. 125, poz.842).
- 3) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U.2011.poz. 209. poz.1245).
- 4) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz.U.2011. poz. 81. poz. 448).
- 5) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy (Dz.U.2010. poz. 201, poz.1334).
- 6) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U.2016. poz. 930 z późn. zm.).
- 7) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (tekst jednolity Dz.U.2016. poz.1749).
- 8) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tekst jednolity Dz.U.2016, poz.1137.).
- 9) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i o przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U.2016, poz.487.).
- 10) Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014 poz.101 z późn. zm.).
- 11) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U.2015,poz. 2082 z późn. zm.).
- 12) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 (M.P.2014, poz. 445).
- 13) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dzikowiec na lata 2016-2026.

2. Przemoc w rodzinie – definicja.

Przemoc domową należy zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Może być ona zarówno przyczyną, jak i skutkiem dysfunkcji w rodzinie.

Według definicji przyjętej w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2015.1390 j.t.) przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób tj. członku rodziny- należy przez to rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art.115 & 1 ustawy z dnia 1997r. Kodeks karny a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą ; w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich

2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

2. Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (tekst jednolity Dz. U. z 2016 poz. 1137).

Przemoc w rodzinie może się objawiać w różnorodny sposób. Jej rodzaje i formy przedstawia poniższa tabela.

Tabela. 1 Rodzaje i formy przemocy.

RODZAJE PRZEMOCY	KATALOG POTENCJALNYCH ZACHOWAŃ
PRZEMOC FIZYCZNA (dotyczy dorosłych i dzieci)	Np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni lub innych niebezpiecznych narzędzi, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, wyrzucanie z samochodu, gaszenie papierosa na osobie, nieudzielanie koniecznej pomocy i in.
PRZEMOC PSYCHICZNA (dotyczy dorosłych i dzieci)	Np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie bezprawnych gróźb np. zabiję cię, szantażowanie zabójstwem, przekonywanie o swojej bezkarności i in.
PRZEMOC SEKSUALNA (dotyczy dorosłych i dzieci)	Np. wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych, poniżanie możliwości, obśmiewanie, wymuszanie oglądania pornografii i powtarzania zachowań tam stosowanych, patologiczna zazdrość o zachowania seksualne, których nie ma i in.
PRZEMOC EKONOMICZNA (dotyczy dorosłych i dzieci)	Np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb członków rodziny i in.
ZANIEDBYWANIE (dotyczy dzieci i dorosłych)	Np. niezaspokajanie podstawowych potrzeb zarówno fizycznych (właściwe odżywianie, ubieranie, ochrona zdrowia, edukacja itp.) jak i psychicznych (poczucie bezpieczeństwa, miłość, troska i in.)

Źródło: Opracowanie WSP Rzeszów

zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Dzikowiec ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2017–2022. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom. Głównymi zamierzeniami niniejszego programu jest realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez promowanie oddziaływań profilaktycznych, wsparcia ofiar przemocy oraz działań w zakresie terapii dla sprawców przemocy.

4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Dzikowiec.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Na terenie gminy Dzikowiec przemoc w tym przemoc domowa występuje w rodzinach, szczególnie w rodzinach o niskich dochodach ale nie jest to reguła. Przemoc wstępuje również w rodzinach o dobrej sytuacji ekonomicznej, które nie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

Tabela 1: Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Dzikowiec.

Niebieskie Karty sporządzone przez poszczególne podmioty	Liczba otrzymanych Niebieskich Kart w ciągu roku					
	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Ogółem	3	23	14	14	9	14
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	0	1	1	1	1	1
Policja	3	22	13	13	8	13
Gminna Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych	0	0	0	0	0	0
Oświata	0	0	0	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Z danych GOPS ofiarami przemocy są najczęściej kobiety i dzieci. Sprawcami zaś mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu. Liczba rodzin w których występuje przemoc w analizowanych latach utrzymuje się na podobnym poziomie. Liczba osób poszkodowanych w rodzinie w wyniku przemocy wskazuje, że przemocą dotkniętych jest niejednokrotnie kilka osób w rodzinie. Występują przypadki w których oprócz osoby dorosłej przemocy doświadcza dziecko. Reagując na przemoc wobec dziecka powiadamiany jest Sąd Rodzinny z wnioskiem o wgląd w sytuację rodziny, rodzina otrzymuje kuratora oraz wsparcie z ośrodka pomocy społecznej. Na terenie gminy Dzikowiec nie zaistniała potrzeba odebrania dziecka w rodzinie. Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Osoby co do których zachodziło podejrzenie, że są ofiarami przemocy informowano o przysługujących im uprawnieniach i możliwościach prawnych, kierowano do instytucji w powiecie udzielających specjalistycznego poradnictwa, informowano o możliwości skorzystania z terapii, przekazano numery telefonów instytucji udzielających wsparcia w sytuacji kryzysowej. Ponadto osoby stosujące przemoc w rodzinie informowano o konsekwencjach, w tym prawnych stosowania przemocy, możliwościach uzyskania wsparcia na terenie powiatu w tym zajęciach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy, oraz kierowanie na terapię uzależnień, czy też obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych gminy Dzikowiec.

5. Analiza SWOT diagnoza zasobów i potencjału gminy.

Analiza SWOT to określenie słabych i silnych stron oraz badanie szans i zagrożeń w gminie m. Wnikliwe opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi ona punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
- dobre rozpoznanie lokalnego środowiska, - dobra komunikacja interpersonalna i instytucjonalna, - podstawowa infrastruktura społeczna i zdrowotna, - prężnie działający Ośrodek Pomocy Społecznej i profesjonalna kadra - dobra współpraca z jednostkami organizacyjnymi, a organizacjami społecznymi, a także z jednostką samorządu gminy : Rada Gminy, Urząd Gminy - udział w projektach unijnych – pozyskiwanie środków z zewnątrz - organizacje pozarządowe – stowarzyszenia, fundacje,	- brak specjalistycznych instytucji udzielających specjalistycznego wsparcia osobom uwikłanym w przemoc, - brak bazy lokalowej dla ofiar przemocy domowej, - brak Posterunku Policji, - niska świadomość społeczna, - brak współdziałania osoby doznającej przemocy, - długi okres rozstrzygania spraw w sądach, - mało atrakcyjny rynek pracy, - bezrobocie, brak miejsc pracy, - duża odległość od dużych miast - słaba komunikacja publiczna

8. Cele szczegółowe programu :

1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
2. Podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych i dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie ,
3. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Rozwijanie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

9 . Harmonogram programu na lata 2017-2022, cele i działania, sposoby realizacji.

Lp.	Nazwa działania	Sposoby realizacji	Termin realizacji	Instytucje odpowiedzialne za realizację działania	Wskaźniki realizacji
Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.					
1.	Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Dzikowiec	1. Analiza wywiadów środowiskowych w zakresie informacji o przemocy, 2. Opracowanie ankiet w celu diagnozy zjawiska przemocy przeprowadzenie badania i analiza.	2017-2022 Działania cykliczne	-GOPS, -Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, -Policja -placówki oświatowe, -placówki ochrony zdrowia	Liczba opracowanych diagnoz
2.	Poniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie	1. Przygotowanie materiałów informacyjnych (plakatów, ulotek) i umieszczenie ich w miejscach ogólnie dostępnych. 2. Przygotowanie informacji i umieszczanie jej na stronie internetowej 3. Współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy w zakresie edukacji osób niepełnosprawnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie	2017-2022 Działania cykliczne	-GOPS, -Policja, -Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie -ŚDS , -SCK, -Biblioteka -Stowarzyszenia	Liczba materiałów informacyjnych, plakatów, ulotek,

		dotkniętych przemocą w ośrodkach wsparcia, 4.Udzielanie przez GOPS wsparcia finansowego i rzeczowego rodzinom dotkniętym przemocą	na bieżąco		Liczba rodzin objętych pomocą
2.	Podniesienie poziomu wiedzy na temat przemocy w rodzinie w rodzinach doświadczających przemocy	1.Propagowanie prawidłowych wzorów rodzicielskich , zapobieganie złym zachowaniom wśród uczniów z terenu gminy poprzez edukację rodziców i dzieci, 2. Podejmowanie działań i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym	2017-2022 Raz w roku Raz na 2 lata	-Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, -Policja, -placówki oświatowe, -placówki ochrony zdrowia, -SCK, -Biblioteki	Liczba spotkań edukacyjnych Liczba programów
3.	Zwiększanie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc	1.Kierowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym. 2.Zgłaszanie osób nadużywających alkoholu do Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych 3. Stosowanie Procedury „Niebieska Karta „	2017-2022 Zadanie stałe	-GOPS, -Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, -GKRPA	Liczba osób skierowanych Liczba wniosków Liczba procedur
Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.					
1.	Podejmowanie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży	1.Propagowanie skutecznych sposobów powstrzymania przemocy . 2.Obalenie mitów na temat przemocy, 3.Uświadamianie dzieci i młodzieży o negatywnych skutkach nadmiernego oglądania telewizji, gier komputerowych, cyberprzemoc. 4.Wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne, 5.Organizowanie konkurów np. plastycznych, wśród	2017-2022 Zadanie stałe	-Placówki Oświatowe - GKRPA - GOPS,	Liczba spotkań edukacyjnych dla uczniów

2. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie,
3. Osoby które stosują przemoc w rodzinie ,
4. Świadkowie przemocy w rodzinie,
5. Przedstawiciele instytucji, organizacji i służb obowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy.

12. Oczekiwane efekty programu :

1. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększanie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie świadomości wśród społeczności lokalnej.
5. Zwiększenia skuteczności oddziaływań na sprawców przemocy.
6. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb i podmiotów stykających się z problematyka przemocy w rodzinie.
7. Utworzenie poradnictwa specjalistycznego :pedagogicznego, prawnego, i psychologicznego na terenie gminy.

13. Monitorowanie programu.

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana. Monitoring będzie odbywać się w oparciu o informacje podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w kolejnych latach. Informację z realizacji działań w Programie poszczególne podmioty składają do dnia 25 lutego każdego roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Dzikowiec, który przedłoży Radzie Gminy Dzikowiec sprawozdanie z realizacji programu.

14. Ewaluacja programu :

Niniejszy program podlega ewaluacji. Formy ewaluacji

1. informacje o podejmowanych działaniach przez Grupy Robocze ,
2. protokoły z zebrań Zespołu Interdyscyplinarnego.

15. Źródła finansowania.

Środki finansowe na realizację programu będą pochodziły w szczególności:

1. ze środków własnych: środki w budżecie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzikowcu na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz środki Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
2. z dotacji z budżetu państwa,
3. ze środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.